

Mary Queen of Scots

Režie Josie Rourke

Stopáž: 2 hodiny, 3 minuty

OBSAZENÍ

Marie Stuartovna / Saoirse Ronan

Alžběta I. / Margot Robbie

Lord Darnley / Jack Lowden

Robert Dudley / Joe Alwyn

John Knox / David Tennant

Sir William Cecil / Guy Pearce

Bess of Hardwick / Gemma Chan

Hrabě z Bothwellu / Martin Compston

Rizzio / Ismael Cruz Cordova

Hrabě z Lennoxu / Brendan Coyle

Lord Maitland / Ian Hart

Lord Randolph / Adrian Lester

Hrabě z Moray / James McArdle

FILMOVÍ TVŮRCI

Režie / Josie Rourke

Scénář / Beau Willimon

Na motivy knižní předlohy „Marie Stuartovna“ od Johna Guye

Produkce / Tim Bevan, Eric Fellner, Debra Hayward

Kamera / John Mathieson

Výroba / James Merifield

Kostýmy / Alexandra Byrne

Vlasy a make-up / Jenny Shircore

Editor / Chris Dickens

Hudba / Max Richter

KRÁTKÁ SYNOPSE

MARIE, KRÁLOVNA SKOTSKÁ je převyprávěním bouřlivého života Marie Stuartovny (Saoirse Ronan) na základě knižní předlohy „Marie Stuartovna“ od Dr. Johna Guye. V 16 letech je Marie královnou Francie a v 18 letech se stává vdovou. Neuposlechne nátlaku, aby se znovu vdala, a namísto toho se vrátí do svého rodného Skotska uplatnit své zákonité právo na trůn. Marie má již od narození nárok na trůn Alžběty I. (Margot Robbie), která vládne jako královna Anglie. Na základě studií Dr. Johna Guye tu na rozdíl od předchozích historických výčtů vidíme Marii jako schopnou političku a vůdkyni, která se se svou sestřenicí Alžbětou snažila o spojenectví. Marie se snaží vládnout svému vzpurnému království v dobách, kdy jsou ženské panovnice považovány za obłudnost. Obě královny pro udržení svých trůnů dělají velmi odlišná rozhodnutí ve věcech týkajících se manželství i dětí. Mariina reputace je pod neustálými útoky nepřátel, kteří konstruují lži o jejím sexuálním chování. Zrady, vzpoury a konspirace na obou dvorech ohrožují obě královny, které se si při zakoušení hořké ceny moci oddalují.

DLOUHÁ SYNOPSE

Divadelní vizionářka Josie Rourke do svého strhujícího celovečerního režisérského debutu dostala silnou dramaturgii neuvěřitelného života MARIE, KRÁLOVNY SKOTSKÉ. Na základě průkopnické knihy Dr. Johna Guye „Marie Stuartovna“, která odhaluje nové skutečnosti o Marii a Alžbětě, vypráví tento film příběh dvou královen takovým způsobem, který promlouvá ke zkušenostem žen v moderní době.

Marie se narodila jako katolička do doby náboženských nepokojů a jako batole byla kvůli svému bezpečí poslána do katolické Francie. Ve svých 15 letech se Marie vdá za dědice francouzského trůnu. V 16 letech je Marie královnou Francie a v 18 letech se stává vdovou. Neuposlechne nátlaku, aby se znovu vdala, a na místo toho se vrátí do svého rodného Skotska uplatnit své zákonité právo na trůn. V Mariině nepřítomnosti získali protestanti kontrolu nad Skotskem a místo Marie vládne její nevlastní bratr Moray. Mocný John Knox, vůdce skotských protestantů, věří, že žena na trůně je proti přírodě a proti boží vůli. Mezitím Mariina sestřenice, královna Alžběta, čelí v Anglii stejnému nátlaku na to, aby se vdala a počala následníka trůnu. Ve Skotsku

Marie stojí tváří v tvář konspiracím, občanským nepokojům a nenávisti žen, které zpochybňují její sexuální chování.

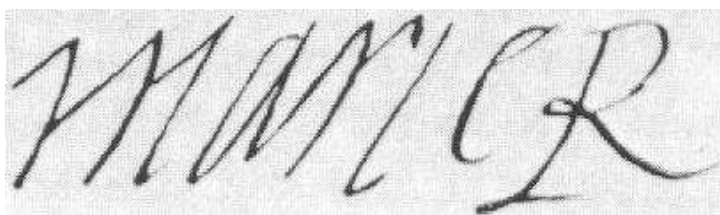
Mary má již od narození konkurenční nárok na Alžbětin trůn. Obě královny jsou sebou navzájem fascinovány, neboť pouze ony vědí, jaké to je, vládnout svým zemím z pozice ženy. Marie Alžbětě nabízí přátelství a dohodu, které by uklidnila jejich konkurenční nároky, ale krvavá a prudká politika obou dvorů je drží od sebe.

Marie nejprve vzdoruje svým rádcům a vůli Anglie, aby se vdala a počala dědice pro obě království, ale po narození jejího syna Jamese I. znovu přichází naděje na mír a spojenectví. Mariiných nepřátel je ale bezpočet, a jejich hrůzu, krutost, spiknutí a násilí uvidí sama Alžběta. Obě ženy dělají ohledně manželství, dětí a vůdcovství odlišná rozhodnutí, díky kterým se obě ženy v průběhu historie staly nesmrtelnými.

Universal Pictures ve spolupráci s Perfect World Pictures uvádí MARIE, KRÁLOVNA SKOTSKÁ. V hlavních rolích Saoirse Ronan, Margot Robbie, Jack Lowden, Joe Alwyn, Martin Compston, Brendan Coyle, David Tennant, Guy Pearce, Ian Hart, Gemma Chan, Ismael Cruz Cordova, Adrian Lester, James McArdle. Kostýmní návrhy Alexandra Byrne. Výprava James Merifield. Editor, Chris Dickens. Hudba Max Richter. Kamera, John Mathieson. Produkce Tim Bevan, Eric Fellner a Debra Hayward. Scénář Beau Willimon na základě biografie Dr. Johna Guye – „Marie Stuartovna“. Režie Josie Rourke.

HISTORICKÉ SKUTEČNOSTI

Marie, královna Skotská, se narodila 8. prosince 1542. Bylo jí pouhých 6 dnů, když její otec, král Jakub V., zemřel a ona tak získala nárok na skotský trůn. Většinu svého dětství strávila ve Francii, v rodné zemi své matky, zatímco Skotsku vládli její regenti. V roce 1558 se provdala za nejstaršího královského syna Francie, Františka II. Francouzského, který se stal králem Francie roku 1559. Marie byla královnou chotí pouhý rok, než František zemřel. Zpět do Skotska odcestovala roku 1561, aby převzala svůj trůn.

Její podpis:

Alžběta I., narozena 7. září 1533, byla dcerou Jindřicha VIII. a Anny Boleynové, kterou dal Jindřich popravit, když byly Alžbětě dva roky. Po Jindřichovi nastoupil na anglický trůn Alžbětín nevlastní bratr Edward VI., poté na trůn usedla Lady Jane Grey (na devět dnů) následována svou nevlastní sestrou Marií, která byla Jindřichovým prvním potomkem s Kateřinou Aragonskou. Alžběta se stala královnou roku 1558.

HISTORICKÝ PŘÍBĚH ŽEN A MOCI PRO MODERNÍ SVĚT

„Lidé tvořili filmy o Marii Stuartovně již od počátku filmu, protože je opravdu fascinující postavou,“ vysvětluje Bevan. „Je to svět, který mě po vytvoření několika filmů o Alžbětě velmi zajímá. Marie je takovou osobností, která má právo na vlastní film. Je neuvěřitelné, že tyto dvě ženy byly vládkyněmi v čistě mužském světě. Během těch deseti let, kdy Marie žila ve Skotsku, se toho pro ni hodně odehrálo. Dva manželé, dvě bitvy – to je spousta dramát.“

Producenti měli pocit, že životní příběh Marie, spolu s jejím vztahem k Alžbětě, překvapivě rezonují se současností. „Pointou bylo vytvořit film o těchto dvou ženách existujících v mužském světě, které se učí využít své síly a kdy jedna druhou nakonec přechytračí,“ říká Bevan. „Je to velmi relevantní téma například k rovnocennosti na pracovišti a k dalším

aktuálním tématům, o kterých čteme každý den. Tohle byly silné ženy, které bojovaly se svou mocí, s politikou, s láskou a se všemi věcmi, se kterými bojujeme i dnes.“

Producenti věděli, že k vytvoření takto ambiciózního filmu se širokým záběrem a hluboce emocionálním mezilidským příběhem, potřebují najít opravdu výjimečného filmového tvůrce. Josie Rourke, umělecká režisérka londýnské prestižní společnosti Donmar Warehouse, byla součástí dechberoucích produkcí, v nichž účinkovali jedni z nejtalentovanějších herců dnešní doby. Rourke, bývalá studentka angličtiny na Cambridgeské univerzitě, ihned vyčnívala z řady jako někdo, kdo by filmu mohl přinést drahocenný vhled a ojedinělou vizuální stránku.

Rourke se pro projekt okamžitě nadchla. Věří, že ke zlepšení života žen v dnešní době, musíme začít s „novým pojetím historických postav, které lépe popisují emocionální, historickou a politickou pravdu o životě žen“. Rourke byla nadšená z obou uměleckých příležitostí, které tento film nabízel; z vyprávění příběhu, kde hlavní hrdinkou je žena, a z možnosti pracovat se Saoirse Ronan, herečkou navrženou na Cenu Akademie, která v té době již byla obsazena do role Marie. „Prvním důvodem byla představa Saoirse, jak hraje tuto roli, roli, kterou jsem již dobře znala z práce v divadle,“ říká Rourke. „Saoirse je mimořádná a má rozsah na to zahrát Mariinu sílu, prudkost, utrpení a obětování.“

„John Guy má schopnost přivést příběh opravdu k životu,“ říká producent Bevan. „Není v tom žádná suchá vědeckost. Všechno působilo hodně opravdově a dostali jsme díky tomu hodnotnou příležitost vyprávět příběh z Mariiny strany a opravdu Marii, královnu skotskou, pochopit jako osobnost. Což byl pro Beau a Josie skvělý startovací bod.“

Guy doufal, že jeho kniha nabídne jinou perspektivu než dosavadní literatura. „Začal jsem si uvědomovat, že pokud pochopíme vztah mezi těmito dvěma královnami, dojde nám, že naše vnímání Marie bylo zcela nesprávné,“ říká. „Angličané vedli proti Marii systematickou kampaň, kterou organizoval William Cecil, a která se pokoušela o její diskreditaci. On vlastně tou dobou spravoval archív, takže když se na to podíváme povrchně, tak on tvořil závěry, ke kterým chtěl, abychom došli. Ale samozřejmě, stejně jako například s aférou Watergate, když se zaměříte na detaily, objevíte zcela odlišný příběh. Bylo pro mě opravdu důležité odvyprávět Mariin skutečný

příběh, protože v historii tolikrát utrpěla srovnáním s Alžbětou. Ty zdroje tu vždy byly, ale čekaly, až je někdo odhalí, aby mohly poskytnout svěží, nový příběh.“

„John Guy byl v hledání detailů a faktů nezastavitelný,“ říká Willimon, který se opíral o biografii dr. Guye „Královna Skotská: Skutečný život Marie Stuartovny“. „Jeho kniha nebyla školsky suchopárná a spekulativní, ale byl jsem díky ní schopen si načrtnout spoustu závěrů a důsledků, hlavně co se týká emocionálního života Marie a Alžběty. John mi byl velmi nápomocen během celého procesu, například při konzultacích, nebo když jsem potřeboval jeho jisté ústupky, co se týče zestručnění věcí, aby byly v příběhu stravitelnější. Při našem rozhodování byl nedocenitelnou pomocí.“

I přesto, že producentka Hayward tuto dobu znala hlavně díky předchozí práci s Bevanem a Fellnerem na obou filmech o Alžbětě, přiznává, že jí tento projekt pomohl vytvořit si nový vhled do situace mezi nejnepochopenějšími ženami v historii. „Znala jsem ty klíčové věci: manželství, děti, uvěznění, popravu a její vztah s Alžbětou. Nicméně až s nahlédnutím do knihy Johna Guye se před námi otevřela nová část tohoto příběhu, a to je něco, co vykresluje ve filmu. Rozhodně Marii představujeme v novém světle.“

CASTING: PŘIVÁDĚNÍ HISTORIE K ŽIVOTU

Irská herečka Saoirse Ronan byla odhodlaná hrát Marii Stuartovnu už roky, když v 18 letech podepsala smlouvu k předchozí verzi biografického filmu o této královně s pohnutým osudem. „Už tehdy jsem cítila opravdové spojení se Skotskem a jeho historií, pravděpodobně proto, že si myslím, že mezi skotskou a irskou historií existuje spousta podobností,“ říká Ronan, které je nyní 24 let. „Představa toho, že budu hrát královnou, která pro Skoty tolik představuje a která má tak velký příběh, pro mě bylo opravdu vzrušující. Věřím, že je to příběh, který by se měl vyprávět. Pro mě jako pro herečku je to oslnivá role a vím, že jsem měla opravdu štěstí, že mi ji svěřili. Nebylo to něco, čeho bych se vzdala. Vždy jsem věřila, že to přijde ve správnou chvíli.“

Zásadním úkolem bylo poté pro filmaře najít pro roli Alžběty herečku, která umí ovládnout plátno stejným způsobem jako Ronan. Rourke již od začátku věřila, že Margot Robbie byla tou

správnou volbou. Tato australská herečka sklidila obrovský úspěch ve stěžejních komerčních snímcích jako *Vlk z Wall Street* a *Sebevražedný oddíl* ještě předtím, než získala svou první nominaci na Oscara za hlavní roli v biografickém filmu o Tonye Harding, *Já, Tonya*. Rourke sama osobně Robbie napsala a vysvětlila jí svou představu o filmu a o tom, proč ji jako herečku potřebuje do role Alžběty.

I přesto Robbie zpočátku cítila jistou úzkost, která se pojí se ztvárněním tak ikonické osobnosti. „Měla jsem z toho velké obavy, hlavně proto, že naposled Alžbětu hrála herečka, která je mým největším idolem – Cate Blanchett,“ říká Robbie. „Ale Josie mi řekla, že chce, abych ji hrála jenom jako dívku, jako mladou ženu. Když jsem si ji přestala představovat jako královnu a začala o ní přemýšlet jako o ženě, byla jsem schopná se do ní vcítit a pochopit ji. Měla jsem naivní představu o tom, jak snadný měla život, ale Alžbětino dětství bylo hodně traumatizující. Samozřejmě se to získáním moci nezměnilo. Strávila jsem hodně času s Johnem Guyem, který všechno vysvětloval se sebemenšími detaily a který mi řekl o velmi osobních a intimních věcech, které Alžběta zažívala.“

Robbie dodává: „Byla jsem nadšená z představy pracovat s Josie, Saoirse a Debrou; režisérkou, ženskou vůdkyní a producentkou. Moje role mě opravdu děsila, ale ten projekt sám o sobě pro mě byl úžasnou příležitostí.“

Rourke a ostatní producenti také museli vybrat desítky dalších herců pro široké spektrum dalších historických rolí, počínaje Mariiným nevlastním bratrem Morayem, který Skotsku vládl během poslední fáze Mariiny nepřítomnosti. Moray vítá Marii s nedůvěrou, když se z Francie vrací do Skotska roku 1561, po smrti svého manžela.

„Na začátku filmu je Moray regentem Skotska a doufá, že Marie pro něj bude královnou loutkou,“ říká herec James McArdle. „Pracoval tvrdě, aby zajistil mír a stabilitu a lidé ho mají opravdu rádi. Takže je trochu šokován, s jakou vitalitou a silou se Marie vrací zpět. Moray také podcenil její chytrost a pragmatičnost. On je politické zvíře. Je bystrý a prudce inteligentní, ale bojuje s pocity, které k sestře chová. Jeho problém s Marií spočívá v tom, že je nemanželský, a touží po nějakém ujištění. Ve svém srdci ví, že pro tuto práci je tím nejlepším člověkem.“

Na druhou stranu, Marie netouží po tom, chovat se jako královská figurka. Plánuje vládnout a uchovat si svou katolickou víru. Nicméně je dost bystrá na to, aby slíbila respektovat veškerá náboženství, a uznává i Alžbětu, protestantku, jako královnu anglickou. Vše, co Marie žádá, je zdědit anglický trůn, pokud se stane, že by Alžběta nezplodila žádné potomky. Je to brilantní kompromis, nabídka sesterství, které se muži okolo Alžběty, konkrétně její hlavní poradce Cecil (Guy Pearce), snaží předejít.

Mariina rozhodnutí rozhořčují i vysoce postavené muže na jejím vlastním dvoře, například Lorda Maitlanda, ztvárněného hercem Ianem Hartem. „Maitland byl státním tajemníkem, hlavním vládním úředníkem skotského dvora,“ říká Hart. „Fakticky to byl on, kdo zemi v Mariině nepřítomnosti řídil. Byl tu regent, ale ten vládne z podnětu parlamentu, a ne naopak. A potom přichází Marie a má jiné nápady. John Guy popsal mou postavu jako skotského Machiavelliho. Rozhodně to není milý člověk, ale jeho rodina si uchovala moc. Být tak mazaný, abyste se zachránil, když všichni ostatní jsou zabijeni, vyžaduje jistou dávku lstivosti a důvtipu.“

Marie má mocného nepřítele i v Johnu Knoxovi, hlavě protestantské církve ve Skotsku, kterého hraje David Tennant. „Obětoval život tomu, aby viděl upadat římské katolictví, takže se na Mariin dvůr přidává s jistými výhradami. Částečně proto, že Marie do Skotska přináší katolictví a zčásti proto, že to opravdu nebyl fanoušek žen na trůnu,“ říká Tennant o Knoxovi. „Když se na něj díváme teď, je to takový nereformovaný dinosaurus, ale byl to muž, který věřil, že má na své straně pravdu boží.“

Muži na Mariině dvoře chtějí, aby se znovu vdala, takže v Anglii na Alžbětu tlačí Cecil, aby si našla manžela a zplodila potomka. Mariin návrat do Skotska znamená, že pro Cecila je Alžbětino manželství ještě důležitější. Bojí se, že Marie zplodí potomka dříve než Alžběta. Ale Alžběta svazek odmítá. (Oprávněně) se obává, že by se jí potenciální manžel snažil řídit a převzít její trůn. Alžběta je spokojená v intimním svazku s dvořanem Dudleyem (Joe Alwyn), který chápe, že Alžběta se nikdy nevdá.

„Robert Dudley a Alžběta spolu vyrostli a zažili spolu mnohá utrpení,“ říká Alwyn. „Oba dva byli ve věži Toweru ve stejnou dobu a oba zažívají životní těžkosti již od mladého věku. Je vůči Alžbětě velmi loajální a jeho láska vůči ní je silnější než cokoli jiného.“

„Co mě udivuje je jeho smysl pro dobro a loajalitu,“ říká Alwyn o Dudleym. „Všem bylo jasné, že byli milenci, i když nevěděli úplně jistě jak moc. Ale rozhodně byla jeho oblíbenkyní a strávil spoustu času v její ložnici, což mnohým ostatním nebylo po chuti.“

Stejně tak je s nedůvěrou vítána Mariina náklonnost k hudebníkovi Davidu Rizziovi (Ismael Cruy Cordova), jehož společnost Marie preferuje před společností šlechty a královské rodiny. „David Rizzio začíná na dvoře Marie, královny skotské, jako hudebník a brzy se stává jejím důvěrníkem a její pravou rukou,“ říká Cruz Cordova. „Rizzio je trochu jako kočka: všechny ty barvy, trocha záhadnosti, trocha šarmu a trocha flirtu. Má rebelskou duši a je hodně napřed před svou dobou.“

Cecil posílá k Marii skotského ambasadora Lorda Randolpha (Adrian Lester) s návrhem, aby si vzala anglického občana, což by Anglii dovolilo částečně kontrolovat Mariina rozhodnutí. Marie tento návrh odmítá s nesmírnou politickou moudrostí a stylem, kterým na Randolpha udělá dojem, takže o ni prohlásí, že je „impozantní“.

„Hrát vedlejší roli ve velkém projektu pro vás může být přínosné pouze v případě, že vaše postava nějak ovlivní vývoj událostí, a také pokud jste to vy, kdo musí nějak svým výkonem vyvážit tenzi v příběhu,“ říká Lester. „Tenhle scénář mi dal možnost udělat obojí. Thomas Randolph byl postaven do velmi ošemetné pozice mezi dva vládce. Musí se řídit instrukcemi jedné, zatímco se snaží vyjít vstříc dvoru té druhé a manipulovat s nimi, a k tomu všemu uznává Marii jako královnu.“

Alžběta, kterou tato zpráva znejistila, vysílá Dudleyho jako Mariina nápadníka. Dudley se zdráhá, ale Alžběta poukazuje na fakt, že pokud si Dudley Marii vezme, tak Alžběta společně s Dudleym mohou mít kontrolu nad skotskou královnou. Marie Dudleyho rychle odmítá a trvá na tom, aby se s ní Alžběta, jak slíbila, sešla, aby mohly probrat Mariinu nabídku, že uzná Alžbětin

nárok na Anglii, jakmile bude Marie jmenována její nástupkyní. Alžběta onemocní neštovicemi a jejich schůzku ruší. Marie se dozvídá o Alžbětině potenciálně smrtící nemoci a posílá úřední psaní, ve kterém nabízí provdat se za Dudleyho, pokud bude jmenována dědičkou anglické koruny.

Alžběta neštovice přežívá a Marie nachází alternativního nápadníka, Lorda Darnleyho, kterého hraje Jack Lowden. Tento anglický katolický šlechtic má také nárok na anglický trůn, tudíž by s Marií jako dva katolíci s legálním nárokem na anglický trůn byli hrozbou pro Alžbětinu korunu. Marie se vdává za Darnleyho přes veškeré snahy Angličanů sňatek zmařit a přes skotské protesty. Ale Darnley není zrovna ideálním manželem – chce vládnout i Marii jako král skotský a co se týká potěšení, má opravdu nespoutaný apetit.

Marie zjišťuje, že její nový manžel má větší zájem o Rizzia, než o ni. Je zrazena vlastním manželem a svým nejbližším mužským přítelem. Její manželství je v troskách a její trůn je v ohrožení. Alžběta je Cecilem donucena podpořit vzpouru proti Marii. Cecil zásobí Moraye vším, co je třeba, aby pomohl rozpoutat občanskou válku pod Mariinou vládou.

S pomocí svého věrného velitele Bothwella (Martin Compston) vede Marie skotské jednotky proti rebelům a poráží vzpouru organizovanou jejím nevlastním bratrem Morayem. Marie je charismatickou a působivou vůdkyní, které se pod jedním praporem podaří sjednotit katolíky i protestanty.

Mariinou další politickou povinností je zplodit dědice, protože dítě by jí dalo legální právo na anglický trůn, pokud by Alžběta zemřela bezdětná. Donutí Darnleyho, aby naplnil svou povinnost, a počnou spolu dítě. Marii se jako těhotné královně dostává velké moci a postavení. Její těhotenství oslabuje Darnleyho; až se Marie stane matkou, už manžela nebude potřebovat. Zároveň získává převahu nad ostatními muži na jejím dvoře, kteří nyní k Marii jako ke královně chovají díky její rostoucí moci ještě větší nelibost.

John Knox a Darnleyho otec Lennox jsou odhodláni Marii sesadit. Moray, Lennox, Maitlan a Knox se spojí a rozšíří nepravdivé zvěsti o královnině cizoložné aféře s Rizziem. Donutí

i Darnleyho, aby lži uvěřil a spolu s dalšími více než 40 lordy se domluví na vraždě Rizzia za jeho domnělé cizoložství.

Rizzio je skotskými lordy brutálně zavražděn v Mariině komnatě před jejími zraky v pokročilém stádiu těhotenství. Královna je uvězněna v domácím vězení a Moray se vrací vládnout zemi. Marii využije Darnleyho marnivosti a slabé vůle, zmanipuluje ho a díky tomu se jí podaří odrazit i druhou vzpouru a s pomocí Bothwella, který utekl před útokem na svou osobu, i sestavit armádu a dostat svého bratra i Maitlanda do úzkých.

Po vítězství nad další vzpourou, která měla ohrozit její trůn, přivádí Marie na svět syna Jamese, dědice Anglie a Skotska. Jako akt sesterství a další geniální politický akt píše Marie Alžbětě s nabídkou smíření a s žádostí, aby se Alžběta stala Jamesovou kmotrou. Alžběta, k Cecilově vzteku, rychle zvažuje jmenování Jamese svým nástupcem.

Marie odpouští Alžbětě, Morayovi a Darnleymu. Přestože její dvůr a Bothwell žádají, aby Darnleyho vyhnala, ušetří Marie jeho život a odkáže ho k životu v ústraní a pod dohledem.

Poté začíná třetí spiknutí proti Marii. Maitlandem zmanipulovaný Bothwell se domnívá, že ho Marie potřebuje jako silného manžela. Bothwell plánuje na Darnleyho atentát a využije této situace, aby Marii unesl a donutil ji se za něj provdat. Mezitím Knox a Maitland neoprávněně Marii zapletou do Darnleyho vraždy a Marii kvůli její svatbě za Bothwella označí za děvku.

Mariina pověst ve Skotsku je zničena. Obyčejné lidé popouští uzdu své představivosti a Knoxovy falešné zprávy považují za pravdivé. Marie tudíž nemůže sestavit armádu, aby se Maitlandovi a svému bratrovi Morayovi, který se k ní opět postavil zády, postavila. Moray navíc unáší jejího syna Jamese a plánuje vládnout Skotsku jako jeho zástupce, stejně jako Skotsku vládl v Mariině nepřítomnosti za jejího mládí.

„Tento film je o mnohem víc než jen o popravě monarchy,“ říká McArdle. „Je velmi nadčasový, zasahuje do současnosti a řeší univerzální témata jako rodina, láska a zrada. Tento příběh

zkoumá, jak ženské vůdkyně bojují s patriarchátem, misogynií a šovinismem, který je obklopuje.“

„Existuje mnoho způsobů, jak se s tímto příběhem ztotožnit,“ říká Robbie. „Je to opravdu snímek hlavně o postavách. Rychle zapomenete, že jsou to panovníci a soustředíte se na fakt, že jsou to jen lidé. Navíc genderová politika je dnes extrémně aktuální téma. Je vlastně zábava objevovat jiný svět v jiné době, o které asi moc nevíte, ale zároveň je důležité se do toho příběhu vcítit a pochopit lidské vlastnosti těchto postav. Tento příběh je velmi emotivní a v současnosti velmi důležitý.“

„Marie na mě zanechala vliv, jaký na mě dlouho žádná postava nezanechala,“ říká Ronan. „Díky ní jsem se cítila silnější. Často se ocitnete tváří v tvář těžkostem, ale je něco opravdu uklidňujícího na tom, když vidíte mladou ženu, která má takovou moc a zároveň prochází tím samým jako vy. Jenom proto, že máte tohle boží právo vládnout, neznamena, že necítíte strach, nebo že se necítíte zranitelní. Co jsem si od Marie vzala, je to, že převzala veškerou svou zodpovědnost a našla si svůj vlastní způsob. Přišlo mi to během hraní velmi inspirující.“

O PRODUKCI

Režisérka Rourke trvala na dvou týdnech zkoušení ještě před začátkem natáčení. „Josie měla skvělý způsob, jak nás napojit na naše postavy a jak spojit obsazení dohromady,“ říká Saoirse Ronan. „Připomněla nám, že jsme mladí lidé, kteří poprvé cítí lásku nebo například obrovský strach a nejistotu. Dodala tomu velmi lidský rozměr a dala nám zapomenout, že hrajeme královny. Hráli jsme lidí, kteří prožívali velmi lidské emoce. Bylo to fascinující.“

Ronan říká, že čas strávený s Johnem Guyem během zkoušek se ukázal být nesmírně užitečný. „O tomto období má vážně encyklopedické znalosti,“ říká herečka. „Nikdy nezapomenu na to, jak jsem v jeho knize četla, že když nakonec Marii popravili, nebyla to vlastně úplně čistá rána. Minuli a sekýra se jí zasekla do lebky. Byla to strašná poprava. Když se její hlava nakonec oddělila od těla, recitovala latinskou modlitbu. Když všichni uviděli její hlavu, říkali, že se její ústa pohybovala, jako by se stále modlila. Přišlo mi to jako ta nejzajímavější věc. Je to velmi dobrou metaforou její houževnatosti.“

Čas zkoušek také zahrnoval přípravy s choreografem Waynem McGregorem a pohybovou lektorkou Sarah Dowling. „Když si uvědomíte, že 80 % naší komunikace je neverbální, dojde vám, že fyzický postoj a chování je opravdu důležité, navíc ve snímku, který se odehrává v jiné době,“ říká McGregor. „Mou prací bylo spojit fyzický jazyk s jazykem příběhu.“

Robbie s McGregorem již spolupracovala roku 2016 na *Legendě o Tarzanovi* a říká, že jeho vedení bylo velmi nápomocné. „Ukázal mi rozdíl, co se týče kostýmů a korzetů,“ říká Robbie. „Slíbila jsem si, že nikdy nebudu hrát postavu, která nosí korzety, protože je strašně nesnáším. Jsou hrozně nepohodlné. Ale jemu se opravdu podařilo změnit můj přístup. Řekl mi, ať toho využiju, ať ho použiju jako klec, tak, že mi může sloužit jako brnění. Taky mi řekl, že korzet mi může být připomínkou, abych nechala stát pevně své zdi a použila ho jako symboliku k ostatním věcem, abych k němu zkrátka necítila odpor.“

Pro Rourke a Willimona bylo důležité najít způsob, kterým vyobrazí jazyky, kterými se mezi oběma dvory mluvilo. Dohromady se na plátně mluví pěti jazyky: anglicky (na anglickém dvoře); anglicky se skotským přízvukem, což představuje Skoty z nížin (Lowlands) a francouzsky. Seznam také zahrnuje latinu, ve které se Marie modlí na začátku a na konci filmu, a itaštinu, což byl rodný jazyk Rizzia, a nakonec skotskou galštinu, kterou mluví vojáci z vysočiny (Highlands).

Ronan využila dobu příprav k vypilování Mariina přízvuku. „Když nemluví francouzsky, tak mluvím se skotským přízvukem,“ říká Ronan. „Marie mluvila hlavně skotsky a francouzsky, anglicky vlastně téměř nemluvila. Museli jsme se tomu trochu přizpůsobit. Chtěla jsem, aby Marie měla jemný skotský přízvuk, který ji odliší od ostatních.“

Pro producenty a pro Rourke bylo také důležité, aby se natáčelo ve skotských a anglických lokacích a na významných místech, jako je například katedrála v Gloucesteru, která se stala klášterem a chodbami Hamptonského dvora. Krypta v katedrále slouží jako cela, ve které Marii drželi před její popravou.

„Pokud natáčíte film o Marii, královně skotské, tak musíte natáčet ve Skotsku,“ dodává producent Tim Bevan. „Skotský venkov je důležitou součástí Mariina vyobrazení a její zemitosti. Chtěli jsme, aby Alžbětin svět byl hodně vnitřní, takže Alžbětu venku ani nevidíme. Je vždycky ve velmi formálním prostředí a na velmi organizovaném dvoře, zatímco Mariin svět má daleko zemitější texturu.“

Skotsko je proslavené krásou svých nedotčených výhledů, otevřených terénů a členité půdy, ale skotské počasí je opravdu zcela jiná záležitost, která produkci vytvořila jisté problémy. „Aby to celé fungovalo, dohodli jsme se, že budeme natáčet v jakýchkoli podmínkách, které nastanou,“ říká Rourke. „Jedno ráno jste prostě ani neviděli ruku, kterou jste měli před obličejem. To nás na několik hodin zastavilo. Nikdy se mi nestalo, že by mi kolmo přšelo do ucha. Je to opravdu zvláštní pocit a není to zrovna kinematografický zázrak, ale vlastně to fungovalo. Při filmování venku vždy panuje jistá euforie. Když to jde, nepodobná se to ničemu jinému, co jsem kdy cítila.“

Ronan souhlasí. „Ta energie, kterou získáte, když jste tam nahoře v horách na Glen Coe, je ohromující. Mary je na zemi opravdu napojená a je hodně v kontaktu se světem, kterého je součástí.“

Přátelství, které vzniklo mezi herci a samotnou režisérkou Rourke, natáčení dost usnadnilo. „Saoirse a Margot jsou jako filmové herečky skvělé,“ říká režisérka. „Bylo úžasné s nimi spolupracovat, pochopit, co z té scény chceme dostat a sdílet naše řemeslo, abychom všechny pochopily, jak to udělat. Obě mne opravdu hodně inspirovaly svou vyspělostí a štedrostí.“

Margot Robbie také Rourke rychle chválí: „Je velmi inteligentní, intuitivní a vnímavá – všechno, co v režisérovi chcete. Josie na tom opravdu záleží a ponořuje se hluboko do svých postav a do jejich vztahů. Pro mě to představuje zcela nové pochopení. Byla ohromným zdrojem vědomostí a umí v herecích probudit emocionální vztah k jejich postavám, což jsem velmi ocenila.“

Ronan a Robbie si zasloužily pochvalu i od svých hvězdných kolegů. Ian Hart, který hraje Lorda Maitlanda, o Ronan říká: „Myslím, že je to nejlepší herečka, se kterou jsem kdy pracoval. Je na

ní něco velmi jedinečného. Prostě sledujete někoho, kdo ví, co dělá. Je to jasné, je to přesné. Myslím, že je neuvěřitelná, ohromně talentovaná.“

Ismael Cruz Cordova, který hraje Rizzia, souhlasí. „Většinu mých scén trávím se Saoirse a byl to vážně požitek a obohacující zkušenost. Je nádhera zůstat na place a sledovat, jak hraje. Myslím, že díky ní odsud odcházím jako lepší herec.“

„Saoirse je jednoduše jednou z nejlepších hereček současnosti,“ dodává Jack Lowden, který hraje Darnleyho. „Nemyslím, že byste pro tuto roli mohli najít lepší herečku, a zároveň je ještě tak mladá. Prostě se najednou vcítí do královny, ale má v sobě i neskutečnou zranitelnost. Nehraje jenom kostým a trůn. Hraje předně člověka.“

Guy Pearce, který hraje Williama Cecila, byl stejně tak ohromen Robbiiným výkonem v roli Alžběty. „Margot byla perfektní,“ říká Pearce. „Je velmi uvolněná, zábavná. Je velmi upřímná v tom, co ví a co ne. Bylo vzrušující s ní pracovat a sledovat její pokrok a strávit s ní příjemné a vtipné chvíle.“

ŠATNÍK A PARUKY

Kostýmní výtvarnici Alexandře Byrne nejsou alžbětinské šaty cizí. „Vyrostla jsem ve Stratfordu nad Avonou, který je ponořen do shakespearovských her,“ říká Byrne, která vyhrála Oscara za svou práci na filmu *Královna Alžběta: Zlatý věk*. „Pro mě je to skvělé období, protože můžete být historicky přesní, ale zároveň je to dost dávno v čase, takže o tom nikdo neví všechno a vy máte prostor pro širší kreativní interpretaci.“

Byrne již na filmech o Alžbětě pracovala, ale věděla, že tentokrát pro MARIU, KRÁLOVNU SKOTSKOU, chce něco odlišného. „Byla to velmi instinktivní reakce na scénář. Věděla jsem, že to musí být jiné, protože tohle je jiné pojetí. Josie mi sdělila, že moje instinktivní reakce byla v souladu s tou její, takže tam jsme začaly.“

„Protože sekvence scén přeskakuje mezi oběma dvory, každá královna je vždy vnímána v kontextu té druhé,“ vysvětluje Byrne. „Měla jsem pocit, že Alžbětin styl byl velmi strategický. Byla si silně vědoma síly svého vzhledu. Zatímco Marie, aspoň to tak cítím, byla o dost pragmatičtější.“

I přesto, že primárně se výtvarníci soustředili na královské oděvy obou královen, Byrne se zaměřila speciálně na kostýmy mužů, které se snažila vytvořit současnější. „Chtěla jsem, aby muži ze 16. století vypadali sexy a chtěla jsem materiály, které by se s nošením vylepšovaly,“ říká. „Stejně jako naše oblíbené džíny, i oblečení ze 16. století se tělu přizpůsobilo působením potu, deště a větru. To pro mě představuje denim. Kostýmům to i propůjčilo jistou modernost. Většina herců přišla do kostymérny dost nervózní z alžbětinských kostýmů. Mysleli si, že to budou samé střevíce, podvlékačky a punčochy. Bylo hezké, jak dobře se cítili v denimu, jak do něj vpluli a vykračovali si.“

Ismael Cruz Cordova říká: „Kostýmy hodně ovlivňují to, jak postavu stvořím. Struktura těchto kostýmů vám dává jistou prkennost, ale zároveň je to pohodlné, protože denim se vašemu tělu přizpůsobí. Často jsou kostýmy pro tyto dobové filmy hodně upjaté a omezující. Ale tyto kostýmy vám dovolí se s vaší postavou sžít a možná jí i dodat současnější a lidštější pocit.“

Vlasová a make-up designérka Jenny Shircore, oceněná Oscarem za svou práci na snímcích o Alžbětě, úzce spolupracovala s Alexandrou Byrne. „Je vždy fantastické s ní pracovat,“ říká Shircore. „Alex Byrne měla brilantní a moderní nápad, který nám dovolil si pohrát i s účesy a dát jim trochu modernější vzhled. Skotské muže jsme nechali trochu vlasatější v souladu s jejich divočejším prostředím. Anglický dvůr byl o něco upravenější.“

Jedním z komparzistů byl vlastně sám historik John Guy. Na tento zážitek si detailně pamatuje. „Opravdu mě to bavilo,“ říká. „Moje postava se jmenovala Biskup číslo 1. Nemá žádné konkrétní jméno, protože nevíme, kdo Marii a Darnleyho oddal. Kupodivu nám o tom historické záznamy nic neříkají. Jsem v té scéně s recepcí odklizen na stranu u hlavního stolu. Bylo to pravdu úžasné a skvěle jsem si užil každou minutu.“